

Motion till riksdagen

1989/90:Ju35

av Anne Wibble (fp)

med anledning av prop. 1989/90:129

Ett utvidgat knivförbud m.m.

I denna proposition läggs bl. a. fram förslag om att utvidga förbudet att bära kniv. I dag gäller knivförbudet (varmed innefattas även andra farliga föremål) vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster. Nu föreslås ett generellt förbud att på allmän plats inneha dessa vapen.

Givetvis måste våldsbrottslighet och hot om våld tas på allvar. Allmänheten måste kunna känna sig trygg på gator och torg. Problemet med det nu aktuella förslaget är att detta knappast kommer att minska våldsbrottsligheten.

För att kniv skall få användas i arbetet och vid fritidsaktiviteter m.m. görs redan nu undantag från förbudet. De gamla undantagen överförs med erforderlig anpassning till den nya lagen. Undantagen ger rätt att bära kniv som utrustning i tjänst eller om innehavarens behov och omständigheterna i övrigt gör innehavet befogat.

Kriminologen Leif G W Persson har utrett knivförbudet. Hans utredningar ligger både bakom den begränsade lagstiftning som nu gäller och den som föreslås. I samband med att det begränsade förbudet bereddes var han negativ till en generell lagstiftning på grund av de praktiska svårigheterna att avgränsa det straffbara området. Persson framhöll att regelsystemet måste vara överskådligt och hanterligt; kraven på rättssäkerhet och effektivitet måste finnas för att man skall kunna få allmänhetens förståelse för reglerna. Därför föreslog regeringen den gången bara ett begränsat förbud.

Vissa remissinstanser har varit mycket kritiska mot ett generellt förbud. Bl. a. har Sveriges advokatsamfund avstyrkt en generell lagstiftning med hänvisning till att det för den enskilde är svårt att förutse när kniv får användas. Det säger sig självt att vägledningen för den enskilde inte är glasklar när bestämmelsen stadgar "om innehavet annars med hänsyn till föremålets art, innehavarens behov och övriga omständigheter är att anse som befogat". Propositionens motivering ger inte heller mycket vägledning.

Riksdagens motiv för att genomföra den begränsade lagen var att åstadkomma en attitydförändring till att bära kniv. I vapenutredningens slutbetänkande (som ligger till grund för den nu aktuella propositionen) konstaterades dock att förbudet haft obetydlig genomslagskraft. Den normbildande effekten har således uteblivit.

Den föreslagna utvidgningen har finsk förebild. Enligt uppgift från Finland har det generella knivförbudet där endast symbolisk funktion. Vålds-

brotten har inte blivit lindrigare och någon avspeglning i våldstatistiken har lagen ej fått.

Mot. 1989/90
Ju35

Trots den redovisade kritiken om bristande förutsägbarhet och de obefintliga effekterna i Sverige och Finland av både ett begränsat och ett generellt förbud föreslår nu regeringen en utvidgning av lagen.

Enligt min mening är det otillfredställande med lagstiftning som brister i förutsägbarhet vid tillämpningen. Ett rättssamhälle skall också vara försiktigt med symbollagstiftning eftersom sådan tenderar att urholka värdet av övriga befintliga lagar. Det generella knivförbudet kombinerar båda dessa egenskaper. Lagförslaget bör därför i denna del avvisas. Förslaget såvitt gäller knivförbud inom skolområde och förbud att inneha och överlåta knogjärn, kaststjärnor etc. bör däremot självfallet genomföras.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen avslår regeringens förslag om ändring av bestämmelserna i 1 § att bära kniv m.m. på allmän plats, dock med undantag för regeln om knivförbud på skolområde.

Stockholm den 17 april 1990

Anne Wibble (fp)